

Wyjaśnienie do artykułu Pani Gabrieli Łazarczuk i Pana Aleksandra Gurgula "Rząd zdecydował: smród bez kontroli", opublikowanego 6 sierpnia 2019 r. w Gazecie Wyborczej - 12 sierpnia 2019 r.

2019-08-16

Wyjaśnienie do artykułu Pani Gabrieli Łazarczuk i Pana Aleksandra Gurgula "Rząd zdecydował: smród bez kontroli", opublikowanego 6 sierpnia 2019 r. w Gazecie Wyborczej

Szanowni Państwo,

nie można zgodzić się z informacjami prezentowanymi przez Państwa w artykule „Rząd zdecydował: Smród bez kontroli”. Treść artykułu jest nieścisła, jednostronna, niepoparta dokładną analizą nowelizowanej ustawy ooś, czym wprowadza opinię publiczną w błąd. Dlatego pozwolę sobie przedstawić stanowisko w sprawie.

Przed wszystkim należy podkreślić, że projekt ustawy ooś nie przewiduje żadnych zmian, które dotyczyłyby konkretnego rodzaju inwestycji. Kwestie te regulowane są w rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ponadto dzięki nowelizacji w postępowaniu - na prawach strony - będą mogli uczestniczyć nie tylko Ci, których działki znajdują się do 100 metrów od inwestycji.

Wprowadzenie w art. 74 ust 3a ustawy ooś progu 100 m, czyli tzw. „kryterium odległościowe”, jest jednym spośród trzech (ale nie jedynym) kryteriów nadających przymiot strony. Do kryteriów tych (poza „kryterium odległościowym”) zaliczają się także:

- kryterium przekroczenia standardów jakości środowiska (art. 74 ust 3a pkt 2 ustawy ooś),
- kryterium ograniczeń w zagospodarowaniu nieruchomości z ich przeznaczeniem (art. 74 ust 3a pkt 3 ustawy ooś).

Dlatego nieprawdziwe jest twierdzenie, że „właściciel działki zlokalizowanej w odległości powyżej 100 m od granicy terenu, na którym planowana jest budowa, nie może być stroną w postępowaniu o wydanie decyzji środowiskowej”. Właściciel takiej działki będzie mógł skorzystać z prawa strony w oparciu o którekolwiek z trzech wskazanych wyżej kryteriów. „Kryterium odległościowe” nie jest jedynym uprawniającym do bycia stroną postępowania.

W swoim artykule przywołują Państwo przykłady 5 inwestycji. Wątpliwości budzi fakt dlaczego akurat tylko 5, tym bardziej, że mapa na której znalazły się ich lokalizacje nosi tytuł „Uciążliwe inwestycje”. Tak jak to zostało już powiedziane ustawa ooś nie przewiduje żadnych zmian, które dotyczyłyby konkretnego rodzaju inwestycji. Oznacza to więc, że katalog inwestycji jest bardzo szeroki – w rozporządzeniu w przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wymienia się aż 53 rodzaje przedsięwzięć, a w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko 107. Prezentowanie więc mapy z przykładami 5 wybranych przedsięwzięć jest wybiórcze, pobieżne i nie zgodne z aktualnym stanem faktycznym.

Odnosząc się do jednak do inwestycji opisanych przez Państwa należy zauważyć, że inwestycja budowa fermy drobiu w sołectwie Wilczyn - Kamieniczne obok Białej Podlaskiej uzyskała decyzję środowiskową i przywoływanie jej w kontekście nowelizacji przepisów ustawy ooś jest niezrozumiałe.

W przypadku inwestycji w Ustrzykach Dolnych - budowa fabryki węgla drzewnego - inwestor wycofał się z realizacji przedsięwzięcia, postępowanie umorzono w marcu 2019 r. Przykład ten nie powinien więc zostać przywołany w artykule.

W Białuniu nie ma miejsca budowa masztu telefonii komórkowej. Przedsięwzięcia o takim charakterze są oddalone kilkanaście kilometrów od Białunia. Również ten przykład nie powinien być przedmiotem komentarza w Państwa artykule.

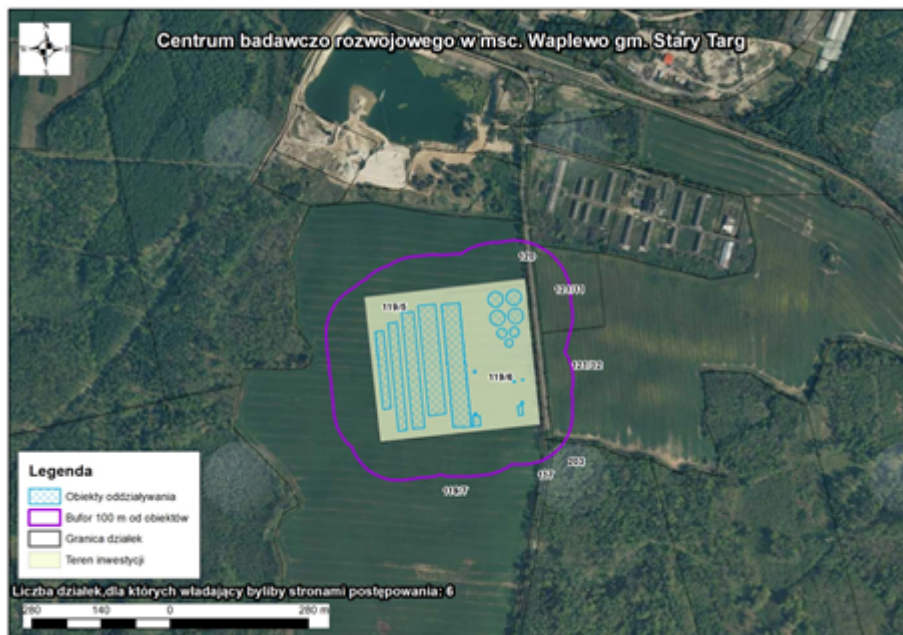
W przypadku inwestycji - w Waplewie Wielkim - budowa fermy trzody chlewnej oraz w Żywcu - budowa spalarni odpadów, z funkcją ciepłowni - de facto 2 inwestycje - z całą stanowczością należy wyjaśnić, że zmiana przepisów wpłynie na zwiększenie liczby stron postępowania, co zaprezentowano poniżej. Informacje zostały opracowane z wykorzystaniem narzędzi GIS na podstawie danych przekazanych przez właściwe miejscowo Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska - w Gdańsku oraz w Katowicach.

Inwestycja w Waplewie Wielkim - budowa fermy trzody chlewnej

Na rysunku 1 na kremowo zaznaczono teren planowanej fermy trzody chlewnej, określony granicami działek ewidencyjnych i zaznaczono planowane do realizacji obiekty. Zgodnie z art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy ooś w aktualnym brzmieniu stronami postępowania będą właściciele dwóch nieruchomości, w tym jednej działki wyznaczonej pod drogę publiczną, prawdopodobnie należącej do gminy. Nieruchomości położone po drugiej stronie drogi względem inwestycji nie znajdują się w granicach oddziaływania określonego według kryterium bezpośredniego sąsiedztwa.

Rys. 1

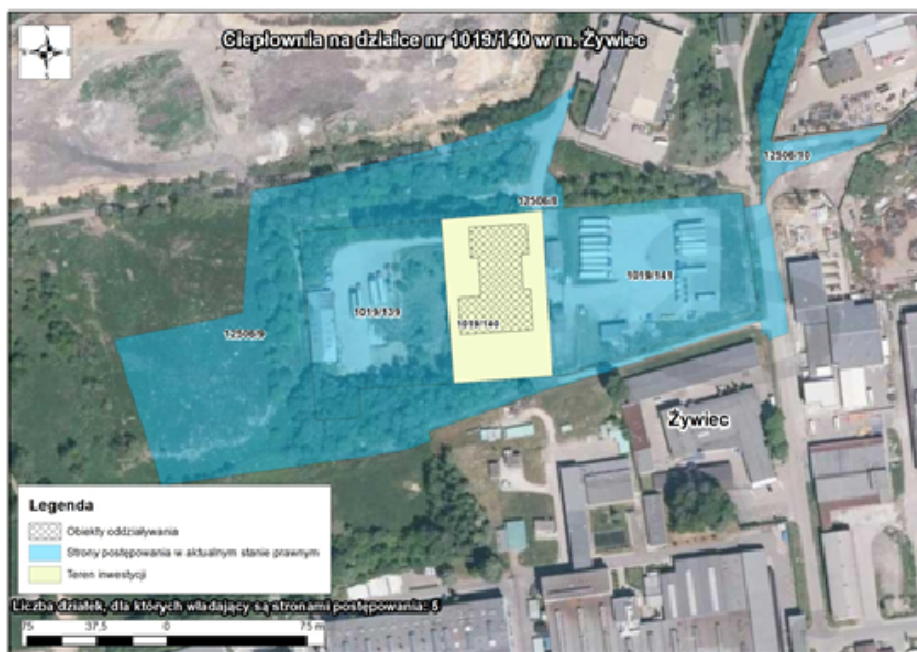

Rys. 2

Na rysunku 2 wyznaczono bufor 100 m liczony od naniesionych na teren inwestycji obiektów. Po wejściu w życie przepisu w nowym brzmieniu nieruchomości po drugiej stronie drogi znajdują się w odległości 100 m. Zatem z mocy prawa, bez względu na zasięg oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, władający tymi nieruchomościami będą stronami postępowania. Reasumując, w tym przypadku zmiana art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy oś i wprowadzenie „kryterium odległościowego” w miejsce kryterium bezpośredniego sąsiedztwa, spowodowałaby zwiększenie obszaru oddziaływania przedsięwzięcia z 2 do 6 działek ewidencyjnych leżących w pobliżu inwestycji.

Inwestycja w Żywcu - budowa spalarni odpadów, z funkcją ciepłowni – de facto 2 inwestycje.

1 inwestycja

Rys. 3

Na rysunku 3 na żółto zaznaczono teren planowanej inwestycji, określony granicami działek ewidencyjnych i zaznaczono planowany do realizacji obiekt. Zgodnie z art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy oś w aktualnym brzmieniu stronami postępowania na podstawie pierwszego kryterium będą właściciele działek bezpośrednio przylegających do nieruchomości, na której planowane jest przedsięwzięcie. Działki bezpośrednio przylegające, o których mowa w art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy oś w aktualnym brzmieniu, oznaczono na niebiesko.

Rys. 4

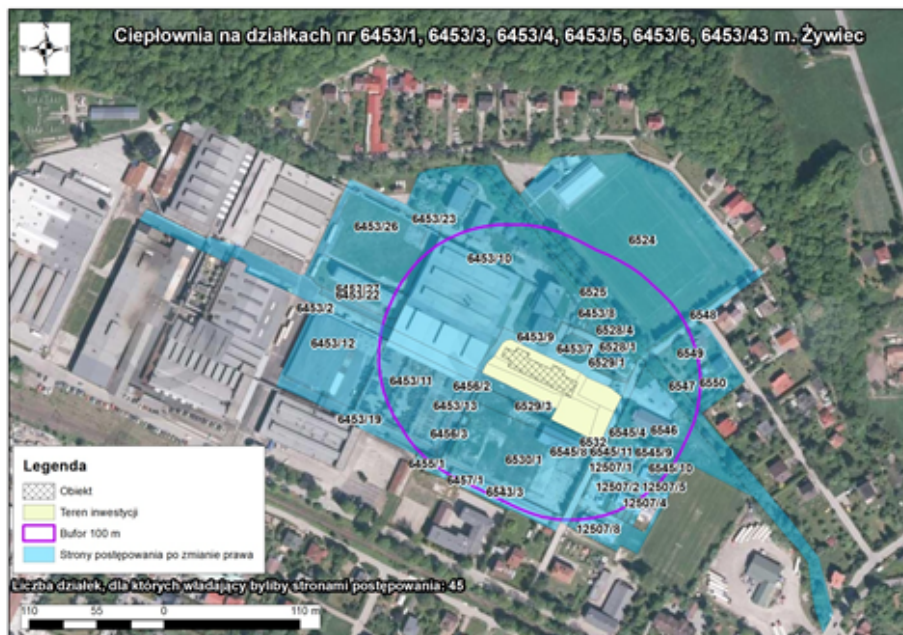
Na Rysunku 4 dodano bufor 100 m liczony od granicy projektowanych obiektów i wyznaczono według projektowanego w nowelizacji ustawy oś „kryterium odległościowego” nieruchomości, których właściciele mieliby status strony postępowania. Okazuje się, że po wprowadzeniu „kryterium odległościowego” w miejsce kryterium bezpośredniego sąsiedztwa liczba działek określanych w ten sposób wzrosła z 5 do 29.

2 inwestycja

Rys. 5

Na Rysunku 5 na żółto zaznaczono teren planowanej inwestycji, określony granicami działek ewidencyjnych i zaznaczono planowany do realizacji obiekt. Działki bezpośrednio przylegające do działki, na której będzie realizowane przedsięwzięcie, o których mowa w art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy o oś w aktualnym brzmieniu, oznaczono na niebiesko.\

Rys. 6

Na rysunku 6 przedstawiono sytuację, w której ustalanie obszaru oddziaływania odbywałoby się na podstawie znowelizowanego art. 74 ust. 3a pkt 1 ustawy ooś. Wprowadzono bufor 100 od planowanego do realizacji obiektu i oznaczono na niebiesko działki ewidencyjne, których granice znajdują się w tym buforze. Okazuje się, że po wprowadzeniu „kryterium odległościowego” w miejsce kryterium bezpośredniego sąsiedztwa liczba działek określanych w ten sposób wzrasta z 4 do 45.

Podsumowując wyniki powyższych symulacji, wykonanych na przykładach tych dwóch inwestycji opisanych w artykule, stwierdzić należy, że w aktualnym stanie prawnym stronami postępowaw w oparciu o kryterium sąsiędstwa są właściciele 9 działek ewidencyjnych. Po wprowadzeniu proponowanych zmian ustawowych stronami będą właściciele 74 działek ewidencyjnych. Oznacza to 6-krotny wzrost liczby stron postępowania i zupełnie przeciż prezentowanym teżem.

Przywołane przykłady pokazują, że zmiana przepisów nie tylko rozszerza krąg stron postępowania ale także urealnia rzeczywisty wpływ oddziaływania inwestycji na podmioty zainteresowane. Dotychczas zdarzało się że uprawnienia strony przysługiwały podmiotowym, na które inwestycja w ogóle nie oddziaływała, albo nie przysługiwały podmiotowi, na który oddziaływała. Dodatkowo uniezależnia status strony od administracyjnych granic działki. Dzięki „kryterium odległościowemu”, za stronę postępowania będą uznani zarówno właściciele nieruchomości, których od terenu inwestycji oddziela droga lub rzeka, jak i właściciele sąsiadujących z terenem inwestycji nieruchomości, którzy zostali ograniczeni przez inwestora poprzez sztuczny podział działki, na terenie której planuje on realizację przedsięwzięcia.

Dotyczy to także sytuacji „że jeśli działka jest duża, a inwestycja generująca np. smród planowana jest w samym jej środku, to stroną w takim postępowaniu może nie być nikt”. Sytuacja, w której inwestor planując inwestycję wewnątrz swojej nieruchomości z dala od jej granic ewidencyjnych, tak aby wyeliminować udział właścicieli nieruchomości sąsiednich jako strony postępowania, jest czysto teoretyczna i w praktyce nie będzie miała miejsca. Po pierwsze przywołane przez Państwa powierzchnie, jak sami Państwo wskazujecie, odnoszą się do powierzchni gospodarstw rolnych a nie działek geodezyjnych. Już samo takie przywołanie wprowadza czytelnika w błąd dotychczasą obie te powierzchnie. Po wtóre , mało racjonalne i nieekonomiczne jest wykorzystywanie pod inwestycję jedynie części środkowej nieruchomości. Ponadto, w takim przypadku inwestycja wymagałabędzie technicznego i funkcjonalnego powiązania z istniejącą infrastrukturą, np. drogową. Zakres inwestycji obejmie zatem drogę dojazdową do granicy działki, co zapewni udział w postępowaniu stron, których nieruchomości sąsiadują w promieniu 100 m z miejscem, w którym droga dojazdowa przecina granicę działki. Dodatkowo stwierdzić należy, że właściciele działek sąsiednich, w przypadku inwestycji uciążliwych, mogą w takich przypadkach zostać uznani za strony w oparciu o kryteria przekroczenia standardów jakości środowiska lub ograniczeń w zagospodarowaniu nieruchomości z ich przeznaczeniem. Co więcej, interesy lokalnych społeczności mogą być reprezentowane przez organizacje społeczne, w tym ekologiczne, które mogą uczestniczyć w postępowaniach o wydanie decyzji na prawach stron.

Na koniec apeluję aby zechcieli Państwo zwiększyć „limit odpowiedzialności”, o którym piszą w artykule.

W informacjach tych, brakuje obiektywizmu, a także, co jest bardzo istotne, pomijana jest kwestia charakteru ustawy o oś - dokumentu, który reguluje kwestie środowiskowe, w tym ustala tryby postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć, a tym samym jest gwarantem ochrony środowiska przyrodniczego.

Odwolując się do Państwa rzetelności dziennikarskiej, staranności w zbieraniu i opracowywaniu materiałów, obowiązku działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, będę zobowiązany za publikację sprawdzonych, zgodnych z prawdą informacji w odniesieniu do wprowadzanych zmian ustawowych i ich skutków oraz nie powielanie niekompetentnych i nieprzemyślanych komentarzy odnoszących się do wyrywkowych fragmentów nowelizowanej ustawy oś.

Na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zostały opublikowane informacje, które prezentują faktyczne skutki zmian ustawy ooś, przyjętej w zeszły piątek przez Senat RP. Będzie zobowiązany o zapoznanie się z tymi materiałami:

- Skutki zmian ustawy ooś dla lokalnych społeczności
- Nowelizacja ustawy ooś

Z wyrazami szacunku

Andrzej Szweda-Lewandowski
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska